

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА АНГЛІЇ»**

Освітньо-професійна програма Початкова освіта
(назва)

спеціальність 013 Початкова освіта
(код та найменування спеціальності)

спеціалізація Англійська / новогрецька мова у початковій школі
(назва спеціалізації)

факультет іноземних мов
(назва факультету)

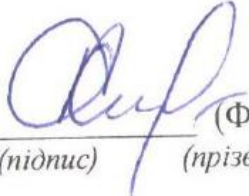
2020-2021

Розробник: Назаренко Надія Іванівна, доцент кафедри англійської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри англійської філології

(Федорова Ю.Г.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 013 Початкова освіта		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Освітня програма Початкова освіта	Рік підготовки: 3-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр: 5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції:	
		20 годин	4 години
		Семінарські заняття	
		10 годин	8 годин
		Самостійна робота	
		60	78
		Вид контролю: Іспит	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 1:3 30/60 %

для заочної форми навчання -1: 4 12/78%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів із основними творами англійської літератури, що входять у коло дитячого читання; виробити у майбутніх учителів вміння самостійно аналізувати твори дитячої літератури, відбирати та оцінювати їх.

Завдання:

- засвоїти особливості зарубіжної дитячої літератури;
- усвідомити вплив історії на розвиток дитячої художньої літератури;
- ознайомитись із творчістю англійських письменників різних історико-літературних періодів, які писали для дітей.

Загальнопредметні компетентності

- здатність використовувати, узагальнювати та аналізувати інформацію, ставити цілі і знаходити шляхи їх досягнення у галузі початкової освіти в умовах постійних змін у суспільстві; здатність до застосування різноманітних методів наукового дослідження, уміння використовувати їх у професійній діяльності початкової школи; формулювати думку з використанням наукових термінів;
- здатність логічно правильно, аргументовано і чітко будувати усне та писемне мовлення, володіти навичками ведення дискусії та полеміки;
- здатність працювати в будь-якому колективі, нести відповідальність за підтримання партнерських стосунків; здатність використовувати цивільний кодекс, правові та моральні норми в соціальній взаємодії та реалізації цивільної відповідальності у галузі початкової освіти;
- здатність застосовувати основні техніку безпеки у початковій школі та громадських місцях;
- здатність самостійно добирати та опрацьовувати історичні наукові документи, науково-популярні та наукові джерела; порівнювати інформацію з різних джерел;
- узагальнювати і критично оцінювати історичні та наукові факти, узагальнювати і критично оцінювати історичні та інші події і явища, визначати їх суть, причинно-наслідкові зв'язки між ними; виділяти основне об'єктивне і суб'єктивне; робити висновки та узагальнення;
- здатність працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах з метою реалізації завдань початкової освіти;
- здатність вільно володіти українською мовою як державною та однією з іноземних мов на рівні, необхідному для виконання професійних завдань у галузі початкової освіти;
- здатність використовувати методи і засоби для зміцнення здоров'я і забезпечення повноцінної соціальної та професійної діяльності у галузі початкової освіти;

- здатність з повагою та дбайливо ставитись до історичної спадщини і культурних традицій, толерантно сприймати соціальні і культурні відмінності у суспільстві.

Фахові компетентності

- здатність використовувати основні закони гуманітарних дисциплін у галузі початкової освіти;
- вміння оперувати сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, ставлень, досвіду, що дають змогу здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання, аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу в початковій школі;
- здатність до професійного самовдосконалення, постійного поповнення своїх знань, розвитку своїх розумових здібностей, користування своїми інтелектуальними і творчими можливостями, професійними навичками у початковій освіті;
- здатність розуміти зміст і головну думку усних і письмових висловлювань;
- вести діалог з дотриманням правил мовленнєвого етикету;
- будувати повноцінні в комунікативному аспекті усні й письмові зв'язні висловлювання
- вміння інтерпретувати зміст творів (засобами слова); висловлювати естетичне ставлення до них; висловлювати власні почуття і думки у практичній діяльності вчителя початкової школи;
- готовність формувати компоненти читацької компетентності учнів початкової школи.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- функції дитячої літератури;
- кращі твори вітчизняної та світової літератури, їхній зміст;
- біографію письменників, що вивчаються;
- сутність дитячої літератури як художньо-мистецького та історичного явища;
- особливості розвитку дитячої літератури упродовж певних історичних періодів.

вміти:

- визначати особливості дитячої літератури;
- встановлювати зв'язки між історичними подіями та літературними творами;
- аналізувати художні тексти, визначати виховне й пізнавальне значення кожного із них;
- працювати з критичними джерелами;
- визначати роль конкретного художнього твору та творчості письменника для розвитку літературного процесу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття про дитячу літературу. Усна народна творчість. Поняття «фольклор».

Тема 1: Дитяча література як невід’ємна складова всієї літератури. Поняття «дитяча література». Джерела і функції дитячої літератури. Ознаки дитячої літератури.

Тема 2. Казка. Жанрові ознаки казки. Класифікація казок. Казки фольклорні, фольклористичні та літературні. Фольклорна казка Британських островів.

Тема 3. Міфологія як джерело дитячої літератури. Поняття «міф», «міфологія». Специфічні ознаки міфу. Персонажі міфу, час і простір у міфології. Класифікація міфів.

Тема 4. Біблія як важлива складова дитячої літератури. Поняття «Біблія». Структура Біблії. Біблія для дітей.

Змістовий модуль 2. Дитяча література нового часу (XVIII-XX століття).

Тема 5. Західно-європейська літературна казка. Твори Ш. Перро, братів Грімм та Г.Х. Андерсена. Англійська літературна казка XIX століття: Дж. Рескін, В. Теккерей, Л. Керролл, О. Уайльд, Р. Кіплінг.

Тема 6. 1. Література для дітей доби просвітництва (Д. Дефо, Дж. Свіфт). Тема дитинства і образ дитини в романах Ч. Діккенса. Пригодницька література Майн Ріда, Р. Сабатіні, Д. Кервуда.

Тема 7. Науково-фантастична література (Ж. Верн, Г. Уеллс). Жанр фентезі та його тематичне розмаїття. Своєрідність жанру, основні проблеми, герої. Класифікація фентезі. Творчість Дж.Р.Р. Толкіна та Дж. Роулінг.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Л.	Сем.	Лаб.	Інд.	С.Р.		Л.	Сем.	Лаб.	Інд.	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Поняття про дитячу літературу. Усна народна творчість. Поняття «фольклор».												
Тема 1. Дитяча література як невід’ємна складова всієї літератури		2	2					0.5	1			
Тема 2. Жанрові		2	2					0.5	1			

ознаки казки. Класифікація.												
Тема 3. Міфологія як джерело дитячої літератури		2	2					0.5	1			
Тема 4. Біблія для дітей		2	2					0.5	1			
Разом за змістовим модулем 1		8	8					2	4			
Змістовий модуль 2. Дитяча література нового часу (XVIII-XX століття)												
Тема 5. Західно- європейська літературна казка		2	3					1	2			
Тема 6. Тема дитинства і образ дитини в літературі Нового часу		2	2					0.5	1			
Тема 7. Науково- фантастична література та фентезі		2	3					0.5	1			
Разом за змістовим модулем 2		6	8					2	4			
Усього годин		14	16					4	8			
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-			-		-	-		-
Усього годин	90	20	10				60	90	4	8		78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фольклор різних народів світу. Поняття про казку.	2
2	Класифікація казок.	2
3	Фольклорна казка Британських островів.2	2
4	Літературна казка XIX століття.	2
5	Твори Ч. Дікенса, Л. Керролла, О. Уайльда.	3
6	Пригодницька література для дітей	2
7	Жанр фентезі у XX столітті	3
	Разом:	16

7. Теми лабораторних занять

№ З/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Пам'ятки давньої літератури у виданнях для дітей (міфи Греції, байки Езопа в дитячому читанні)	10
2	Творчість В. Гауфа для дітей: «Казки для синів і дочок вельможних станів».	5
3	Літературна творчість Г.-Х. Андерсена. Художня своєрідність казкового світу письменника.	10
4	Роль і місце творів жанру наукової фантастики у формуванні сучасного світогляду підлітків.	15
5	Новітні твори світової дитячої літератури. Дитяча періодика.	15
6	Зневіра в майбутнє технократичної цивілізації, знищення природи як наслідок бездуховного науково-технічного прогресу у творах Р. Бредбері.	5
	Разом:	60

9. Індивідуальні завдання

Змістовний модуль 1. Зарубіжна дитяча література

1. Дати порівняльну характеристику міфу і казки.
2. Пояснити на конкретному дитячому творі специфіку дитячої літератури.
3. Підготувати позакласний захід за темою «Ця чарівна країна Казка».

Змістовний модуль 2. Дитяча література Англії

4. Розкрити вплив історико-політичної ситуації доби вікторіанства на розвиток дитячої літератури.
5. Дати загальну характеристику розвитку дитячої літератури ХІХ століття.
6. Підготувати презентацію на тему "Тема дитинства в літературі ХІХ століття".
7. Підготувати презентацію на тему "Дитяча книга ХХ століття".
8. Підготувати презентацію на тему "Природнича тематика літератури для дітей".

Література (Див.: літературу до курсу).

10. Методи навчання

Лекція, бесіда, спостереження, тестування.

11. Критерії оцінювання знань студентів

“90-100 балів” (А): Глибоке знання теоретичного матеріалу та художніх текстів даного періоду. Вміння співвідносити глобальні культурні процеси з ситуацією в країні та з творчістю конкретного письменника або культурного гуртка. Вміння творчо проводити

літературознавчий аналіз художнього твору, враховуючи всі компоненти поезики. Відмінне володіння термінологією, стилістично розвинута мова.

“82-89 балів” (B): Добре знання історико-літературної ситуації. Вміння правильно характеризувати головні літературні напрямки. Знання важливих фактів біографії письменника та його основних творів. Вміння провести якісний літературознавчий аналіз художнього твору. Дозволяється деяка неточність у вживанні наукових термінів та інтерпретації культурної ситуації.

“74-81 бал” (C): Знання головних літературних напрямків та культурного контексту епохи. Вживання наукових понять і термінів. Вміння здійснити цілісний, проблемно-тематичний та пообразний аналіз художнього твору.

“64-73 бала” (D): Знання історико-літературної ситуації і творчого шляху визначних письменників даного періоду. Вміння виділити основні компоненти поезики художнього тексту. Відносне уявлення про зміст найвідоміших творів.

“60-63 бала” (E): Відносне знання культурного фону епохи та провідних письменників. Уявлення про зміст деяких епохальних творів та методи їх аналізу.

“35-59 балів” (F; FX): Незнання суспільних та культурних умов епохи, творчості визначних письменників та значних художніх творів. Невміння аналізувати літературний твір та адекватно висловити свою думку.

12. Засоби оцінювання

Перевірка конспектів студентів; співбесіда зі студентами під час індивідуальних занять; консультація; тестова перевірка знань; перевірка індивідуального навчально-дослідного завдання; експрес-опитування; екзамен.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	5	5	5	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (іспит)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	добре
64-73	D	задовільно
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Антология мировой детской литературы в 8т. М.: Аванта+, 2003.
2. Брандис Е. От Эзопа до Джанни Родари: Зарубежная литература в детском и юношеском чтении. М.: Дет. лит., 1980.
3. Вовк У.С. Поняття дитячої літератури та її художня специфіка // Слово. Світ. Вісник. Національний університет "Львівська Політехніка". Львів: Національний університет "Львівська Політехніка", 2002.
4. Зарубежная детская литература: Учебник для студентов библиотечного факультета ин-тов культуры / сост. И.С. Чернявская. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Просвещение, 1982.
5. Кизилова В.В. Дитяча література: стан, проблеми, перспективи // Актуальні проблеми слов'янської філології: Міжвуз. зб. наук. ст. / відп. ред. В. А. Зарва. Донецьк: ТОВ "Юго-Восток, Лтд", 2009. Вип. XX: Лінгвістика і літературознавство.
6. Кузнецова Н.И., Мещерякова М.И., Арзамасцева И.Н. Детские писатели (биобиблиографический справочник). М., Баллас, 1995.
7. Славова М. Золушка или принцесса? Теоретические модели детской литературы // Славова М. Волшебное зеркало детства. – К., 2002.

Додаткова література

1. Бахтина В.А. Литературная сказка в научном осмыслении последнего двадцатилетия // Фольклор народов РСФСР. Уфа, 1979.
2. Брауде Л.Ю. Скандинавская литературная сказка / Л.Ю. Брауде. – М.: Наука, 1979.
3. Гнідець У. С. Література для дітей та юнацтва. Компаративний аспект // Літературознавство: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2010.
4. Гнідець У.С. Провідні тенденції розвитку сучасної літератури для дітей та юнацтва. // Мова і культура. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2008. – Вип. 10. – Т. IX (109).
5. Жванко В.І. Вивчення твору Р. Кіплінга "Мауглі". "Джунглі – школа життя" // Всесвітня література... № 3, 1998.
6. Левченко О. Подорож до вікторіанської Англії – з Олівером Твістом // Зарубіжна література. 2002. №17.
7. Гриців Г.Р. «Що каже свіжих квітів жмутик?» Вивчення твору Дж. Даррелла "Балакучі квіти." Підсумковий урок. 5 клас // Зарубіжна література... №8, 1998.
8. Жванко В.І. Вивчення твору Р. Кіплінга «Мауглі». "Джунглі – школа життя" // Всесвітня література... № 3, 1998.
9. Замок Монсальват. М.: Вагриус, 1997.
10. Звонарєва Л. Принципиальная смена моральных ориентиров: заметки о современной детской литературе и периодике. // Польско-российский литературный семинар, Варшава - Хлевиска, 13-16 марта 2002 г. «Grant», Warszawa, 2002.
11. Зюзюкин И. Государство Школа. М.: Молодая гвардия, 2008.
12. Ісаєва О.О. Бібліотечні уроки як засіб формування читача. // Зарубіжна література... № 7, 2008.
13. Козленко Р.О. «Двері у світ не завжди відчиняються в один бік...» Зарубіжна література... № 7, 2006.
14. Колосова Н.А. Пантеоны богов. // Русская словесность, № 1–6, 1997; № 2–6, 1998.
15. Конєва Т.М. «Безодня, в яку ти летиш...» Вивчення роману Дж. Селінджера «Над прірвою у житі.» // Зарубіжна літ... №5, 1999.
16. Левченко О. Подорож до вікторіанської Англії – з Олівером Твістом // Зарубіжна література. 2002. №17.

17. Лінецька Р.С. Фантастика як засіб привернення уваги до наболілих проблем сучасності. // Всесвітня література... №3, 1998.
18. Матузова Н. Героїчний епос німецького народу. // Пісня про Нібелунгів. К., 1991.
19. Мифы народов мира. Энциклопедия в 2х томах. М.: Советская энциклопедия, 1980 – 1982.
20. Мифологический словарь. М.: Просвещение, 1985.
21. Нагибин Ю. О сказках и сказочниках // Литературные сказки зарубежных писателей. М.: Детская литература, 1982.
22. Ніколенко О.М. Антиутопія у світовій літературі. // Зарубіжна література... № 1, 1998.
23. Новицкая М. Контрасты в мифологии и детской картине мира. // Искусство в школе, №2, 1996.
24. Петровский М.С. Книги нашего детства. М.: Книга, 1986.
25. Півнюк Н. Привернути увагу п'ятикласників до сучасної дитячої літератури: матеріал для вчителя до вивчення теми «Із дитячої літератури ХХ-ХХІ ст.» / Н.О. Півнюк // Всесвітня л-ра в серед. навч. закл. України. 2006. №5.
26. Скороденко В.А. Притчи Уильяма Голдинга. М.: Просвещение, 1998.
27. Снегирьова В.В. Интегрированный урок «Бинго» Сетон-Томпсона і «Вірний» Чабанівського. // Зарубіжна література... №6, 1997.
28. Тудоровская Е. Троянская война и ее герои. Приключения Одиссея. М.: АСТ, 2009.
29. Чуковский К. От двух до пяти. К.: Веселка, 1988.
30. Эпос Северной Европы: Пути эволюции. М.: Наука, 2001.
31. Янчук О.Д. Щоб утримати учнів у казковому полоні добра. Урок за творчістю Д. Р. Р. Толкіна. // Всесвітня література ... №12, 1997.

Інформаційні ресурси

1. Головна сторінка Національної бібліотеки України для дітей: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5880>
2. Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (2-4 класи): http://www.mon.gov.ua/images/files/navchalni_programu/2012/ukr/02_lit_chit.pdf
3. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua/>
5. Шалагінов Борис, Назаров Назарій. Великий світ маленького дитинства // http://vsesvit-journal.com/index.php?option=com_content&task=view&id=460&Itemid=41
6. Сучасна дитяча література зарубіжжя: <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5879>